

Brede school www.stichtingpas.nl



Sinds januari 2004 heeft Arnhem de kadernota Brede school, waarin het Arnhemse beleid is vastgesteld. Het gaat om twee doelstellingen:

- **het vergroten van de onderwijs- en ontwikkelingskansen van kinderen (0-14 jaar en hun ouders) door scholen op te nemen in een netwerk van sociale, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen.**
- **het versterken van de sociale structuur door de wijken een samenhangend, goed bereikbaar en op de vragen van de wijk aansluitend aanbod te bieden.**

De vier functies van de brede scholen Arnhem volgens de kadernota zijn: onderwijs, ontmoeting, ontspanning en opvang (de vier O's). De nota noemt nadrukkelijk dat brede school een concept is en niet persé een fysiek gebouw. De brede school is niet exclusief onderwijsachterstandenbeleid, maar geldt voor alle wijken, alle scholen in Arnhem.

Een brede school met deze doelstellingen kent een aantal vaste elementen:

- **de basisschool/scholen is/zijn de ruggengraat van de brede school**
- **opvang en ontwikkelingsstimulering van jonge kinderen (0-6 jaar)**
- **voor-, tussen- en naschoolse opvang**
- **ouderbetrokkenheid en opvoedingsondersteuning**
- **zorg (gezondheidszorg en jeugdzorg)**
- **schakelen en netwerken**

Daarnaast kunnen samenwerkingsverbanden brede school zelf extra accenten leggen, bijvoorbeeld op het gebied van sport, cultuur en nieuwe media.

De gemeente Arnhem bouwt in vele wijken multifunctionele centra, waar scholen en andere partners onder één dak gaan samenwonen. In de meeste gevallen worden kernpartners, die met elkaar samenwerken aan het inhoudelijke concept 'brede school' daarin fysiek bij elkaar gebracht.

In veel gevallen is het multifunctionele centrum breder van opzet: ook de wijkgerichte voorzieningen, het 'hart van de wijk' voor alle wijkbewoners is hier ondergebracht.



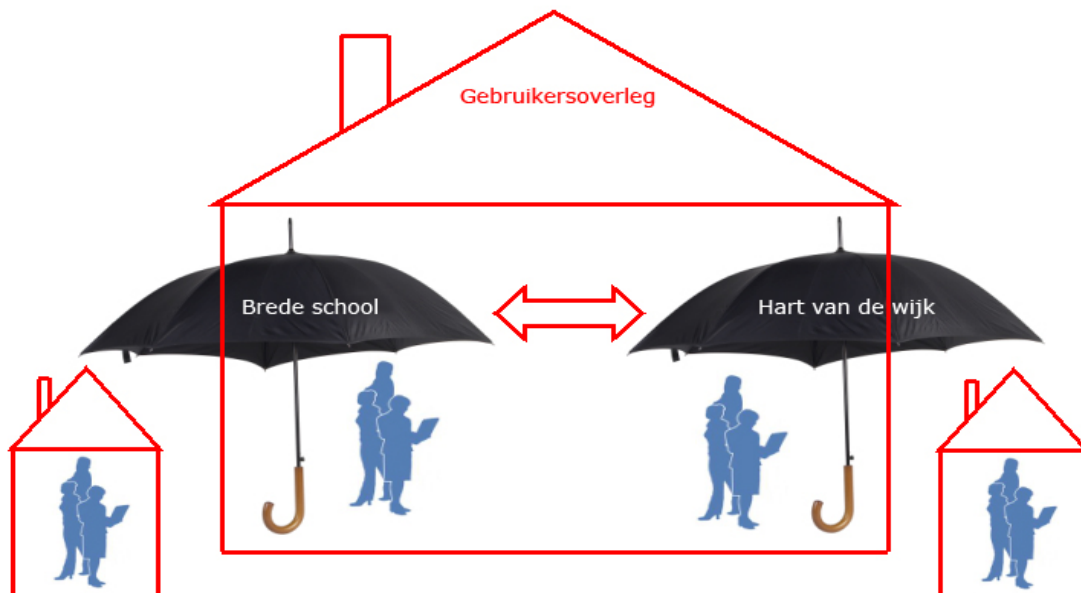
Interessante website(s):

bredeschool.nl

[Nederlands Jeugdinstituut Brede school](http://NederlandsJeugdinstituut.nl)

| Multi functioneel bouwen, brede school en 'hart van de wijk'

| Een Arnhemse verheldering van begrippen (september 2007)



Met deze afbeelding willen we het volgende verduidelijken:

- < Om samen te werken in het kader van de brede school hoeven niet alle partijen in hetzelfde gebouw te zitten;
- < (Onderdelen van) partijen die in hetzelfde gebouw zitten, maar zich niet richten op kinderen van 0-14 jaar en hun ouders maken geen deel uit van het samenwerkingsverband brede school. In dit geval kan de terminologie brede school voor het gebouw verwarrend werken. Het is dan ook logisch om de wens vanuit Presikhaaf om het gebouw een andere benaming te geven (multifunctioneel centrum) te honoreren.
- < Het gebruikersoverleg is de plek waarin alle partijen uit hetzelfde gebouw elkaar treffen en daar uitwisselen wat van belang is in het kader van beheer en exploitatie. Hierbij is het van belang te constateren dat de beheerstichting essentieel is vanwege de voorwaarden die zij meegeeft aan de gebruikersoverleggen.
- < Voor het hart van de wijk (met als doel het bevorderen van de sociale cohesie bij alle wijkbewoners) zal een ander samenwerkingsverband werkzaam moeten zijn. De brede school zal hiermee nauw samenwerken.

Om verwarring te voorkomen: het apart benoemen van het hart van de wijk wil niet zeggen dat er geen bewoners betrokken zouden moeten worden bij het samenwerkingsverband van de brede school! Dit is nadrukkelijk de opgave! We richten ons daarbij wel op ouders van kinderen van 0 tot 14 jaar.

Er zijn op dit moment een aantal belangrijke ontwikkelingen op het gebied van samenwerking op wijkniveau. Ze hebben verschillende doelgroepen als vertrekpunt en zijn in sommige gevallen geïnitieerd vanuit de voordelen van gezamenlijke huisvesting, terwijl soms de samenwerkingsgedachte leidend is geweest.

Werkmodel kernindicatoren brede school

Wanneer is een brede school in een wijk in Arnhem een succes?

Kwaliteit van de samenwerking:

De brede school is een netwerk in een wijk, van het basisonderwijs samen met sociale, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen. De brede schoolsamenwerking is doel- en resultaatgericht.

Bij de brede school moet sprake zijn van een duidelijke organisatie, waarbij sprake is van afstemming en samenhang van activiteiten tussen participanten op wijkniveau.

De samenwerking in de brede school is niet alleen op managementniveau, maar moet ook zichtbaar zijn in korte lijnen, afstemming en samenwerking op de werkvloer.

- < *Hoe is de samenwerking georganiseerd?*
- < *Wat heeft de samenwerking opgeleverd?*
- < *Hoe verloopt de onderlinge samenwerking?*
- < *Hoe verloopt de samenwerking op de werkvloer?*
- < *Wat zijn knelpunten, hoe kunnen ze worden opgelost?*

Er is een samenhangend aanbod van activiteiten op de volgende gebieden:

- < *Veilige en vertrouwde omgeving;*
** Mogelijkheid tot dagopvang van 7.30 tot 18.30 uur*
- < *Kinderopvang en peuterspeelzaal;*
- < *Doorgaande programmatische lijn van voorschoolse voorzieningen naar de basisschool;*
- < *Vrije tijdsbesteding / naschoolse activiteiten, o.v.v. professionals;*
- < *Vroegtijdige signalering en aanpak van problemen;*
- < *Ouders betrekken en aanspreken op hun verantwoordelijkheid.*
(N.b.: het meerjarenbeleidsplan en jaaractiviteitenplan per brede school is hierbij leidend)
- < *Welke brede schoolactiviteiten zijn uitgevoerd, wie zijn ermee bereikt?*
- < *Rondom welke activiteiten is afstemming geweest, wat is daarmee bereikt?*
- < *Wat zijn knelpunten; hoe kunnen ze worden opgelost?*

Huisvesting:

Het begrip brede school slaat niet op een gebouw, maar op het inhoudelijke concept. Gezamenlijke huisvesting is geen voorwaarde voor de brede school. Waar mogelijk stimuleert de gemeente een multifunctioneel gebruik van gebouwen. Bij nieuwbouw van scholen vormt het brede schoolconcept de basis

- < *In hoeverre is de huisvesting van participanten bevorderend dan wel belemmerend voor samenwerking en aanbod van de brede schoolpartners?*

Effecten van de brede school:

De brede school beoogt een integrale aanpak van de achterstandsbestrijding, vergroten van de ontwikkelingskansen en maatschappelijke participatie van kinderen van 0 – 14 jaar en hun ouders.

In de meerjarenbeleidsplannen per brede school hebben de participanten hun eigen vertaling gemaakt, en doelen vastgesteld.

- < *Welke effecten van de brede school zijn zichtbaar / merkbaar bij de kinderen?*
- < *Welke effecten van de brede school zijn zichtbaar / merkbaar bij de ouders?*
- < *Welke effecten van de brede school zijn zichtbaar / merkbaar bij de werkers op de werkvloer?*
- < *Welke effecten van de brede school zijn zichtbaar / merkbaar bij de samenwerkende instellingen?*
- < *Welke meerwaarde heeft de brede school voor de wijk?*

Bovenstaande kernindicatoren zijn leidraad bij de ontwikkeling van brede scholen in Arnhem.

De vragen behorende bij de kernindicatoren dienen jaarlijks in een schriftelijke evaluatie beantwoord te worden.

Samenvatting

Kadernota Brede scholen Arnhem

van de gemeente Arnhem, januari 2004

Wat is een brede school?

Visie gemeente Arnhem:

Er is een maatschappelijke behoefte aan een nieuw pedagogisch-didactisch concept over leren en opvoeden, dat plaats vindt in een samenhangende voorzieningen- en activiteitenstructuur. Het brede schoolconcept kan daar mede antwoord op bieden.

De brede school is een netwerk van onderwijs, welzijn en zorg voor de jeugd en hun ouders dat door een geïntegreerde aanpak de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus wil verbeteren: op school, in het gezin en in hun vrije tijd.

Het gaat om een bondgenootschap waarin de school een belangrijke partner is. Het begrip Brede school staat op een concept, waarin vier functies samenkomen:

- Onderwijs
- Ontmoeting
- Ontspanning
- Opvang

Het begrip brede school slaat niet op één gebouw maar op een samengaan van deze vier functies. Dit hoeft niet persé onder één dak plaats te vinden.

Brede scholen moeten een actieve verbinding leggen tussen:

- School;
- Gezin;
- Samenleving.

Binnen- en buitenschoolse leerprocessen kunnen elkaar door deze actieve verbinding versterken, waardoor ontwikkelingskansen en de sociale integratie van kinderen en jongeren in hun hele omgeving uitgebreid wordt.

Doelstelling brede school in Arnhem:

- Vergroten van de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren door scholen op te nemen in een netwerk van sociale, sportieve, gezondheids- en zorgvoorzieningen.
- Het versterken van de sociale structuur door de wijken een samenhangend en goed bereikbaar aanbod te bieden, dat aansluit op de vragen van de wijk.

Basisconcept brede school in het primair onderwijs:

De visie en doelstellingen leiden tot het volgende basisconcept brede school PO:

- Het is een samenwerkingsvorm van onderwijs en welzijnsvoorzieningen voor kinderen van 0-14 jaar;
- Er is een samenhangend aanbod van een basisschool, een voorziening voor dagopvang en een instelling/organisatie die gericht is op vrijetijdsbesteding;
- Voor kinderen van 0-4 jaar is er kinderopvang in de peuterspeelzaal;
- Schoolgaande kinderen kunnen er de hele dag terecht van 's morgens 8.00 uur tot 's avonds 18.00 uur;
- Na schooltijd worden er verschillende activiteiten aangeboden. Professionals zijn verantwoordelijk voor de inhoudelijke kwaliteit van dat aanbod;
- Ouders worden nadrukkelijk betrokken bij activiteiten en aangesproken op hun opvoedingsverantwoordelijkheid;
- Er moet sprake zijn van een duidelijke organisatie, waarbij afstemming en samenhang is op wijkniveau van activiteiten van de participanten.

Ruimte voor maatwerk:

Accenten:

Elke brede school moet een **vraaggericht proces** zijn. Het is niet de bedoeling dat alleen een bestaand aanbod de inhoud van de brede school bepaalt.

Afhankelijk van behoefte en wensen kunnen brede scholen zich profileren.

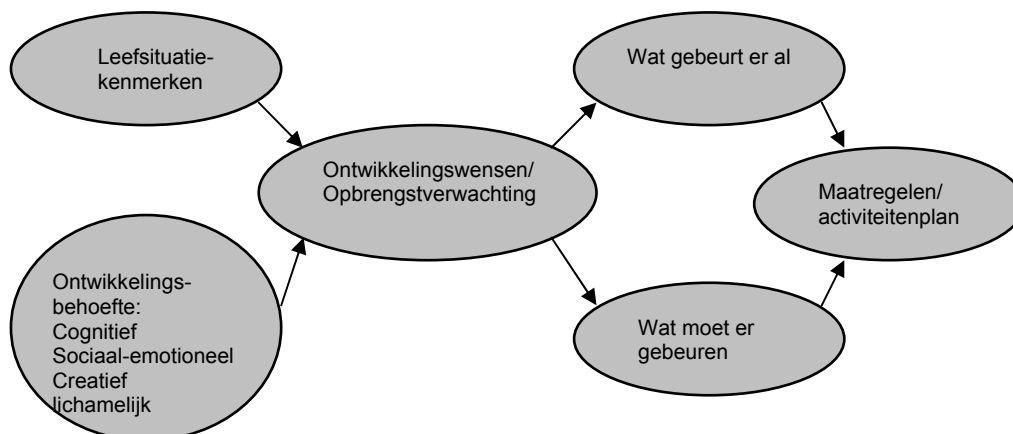
Belangrijkste profiel- en ontwikkelingslijnen zijn:

- accent op onderwijsachterstand
- accent op hulpverlening
- accent op cultuurparticipatie
- accent op ouderbetrokkenheid en buurtfunctie
- accent op sport en recreatie
- accent op nieuwe media.

(N.b.: zie ook: *overzicht brede schoolprofielen, TooN, november 2002, red.*)

Om tot maatwerk te komen wordt per locatie eerst een analyse gemaakt van de situatie van de jeugd. Vervolgens wordt de ontwikkelingsbehoefte van de jeugd in beeld gebracht en vertaald naar opbrengstverwachtingen. Dan wordt geïnventariseerd wat er al gebeurt en nog moet gebeuren om tot de gewenste resultaten te komen. Dat mondt uiteindelijk uit in maatregelen en een activiteitenprogramma, passend bij het sociaal-pedagogisch concept van de brede school locatie.

In schema:



Maatwerk brede school in het primair onderwijs:

Uitwerking per brede schoollocatie primair onderwijs bevat minimaal:

- Een programma voor en samenwerking bij voor- en vroegschoolse ontwikkelingsstimulering;
- Vroegtijdige signalering en aanpak van sociaal-emotionele en maatschappelijke problemen van kinderen;
- Programmatische samenwerking en afstemming, gericht op een laagdrempelig aanbod voor kinderen en ouders, ook na schooltijd;
- Het creëren van een veilige en vertrouwde omgeving, waarin kinderen goed tot hun recht komen.

Rollen en taken van verschillende partijen in de brede school:

Scholen en instellingen:

Gezamenlijk:

- Nemen initiatief voor de ontwikkeling van de brede school;
- Voeren de regie over hun eigen brede school;
- Leveren vanuit eigen middelen een bijdrage aan de personele en materiële kosten.

De instellingen:

- leveren producten op maat;
- spelen een rol in participatie van ouders en kinderen;
- spelen een rol in de coördinatie van activiteiten.

Gemeente Arnhem:

- Brengt partijen bij elkaar waar nodig;
- Structureert de samenwerking;
- Zet op basis van budgetafspraken de bestaande middelen gericht in;
- Ondersteunt bij de inhoudelijke ontwikkeling van brede scholen; (in de aanpakwijken een taak voor OV-SV; andere wijken geen ondersteuning)
- Genereert extra middelen uit externe financieringsbronnen (zowel voor het bouwkundige als het inhoudelijke programma).

Monitoring:

Er moet nog een monitor ontwikkeld worden.

Deze richt zich op:

1. Het volgen van het proces.
2. Het meten van het doelbereik: worden de hoofddoelstellingen gehaald? (Bieden van ontwikkelingskansen en versterken sociale structuur).

Uitvoeringsprocedure:

1. De schoollocatie ontwikkelt het basisconcept, en betreft daar bij participanten en ouders;
2. Een locatieprojectgroep stelt een brede schoolprogramma en locatieplan op; (organisatie, beheer, kosten, dekking van de kosten, communicatie)
3. De locatieplannen worden getoetst door de gemeente Arnhem, dienst MO; (past het binnen het Arnhemse brede schoolbeleid; financiële haalbaarheid)
4. Afspraken tussen scholen en instellingen zijn niet vrijblijvend. Afspraken worden in een convenant vastgelegd;
5. Uitvoering van het locatieplan gebeurt door de locatieprojectgroep o.l.v. een locatieleider; (wie dat moet zijn bepalen de betrokkenen in gezamenlijk overleg);
6. De betrokken partners blijven inhoudelijk verantwoordelijk voor hun eigen werkterrein.

Regiegroep brede scholen PO:

Vanuit de ontwikkeling van zes nieuwbouwlocaties (MFC's) in Arnhem is onlangs een regiegroep brede scholen primair onderwijs in het leven geroepen, onder voorzitterschap van de wethouder educatie.

De partners werken op basis van een convenant aan de bestuurlijke realisering van brede scholen in het Arnhemse primair onderwijs.

De partners zijn: gemeente Arnhem, De Basis, Fluvius, Delta, Rijnstad, SPA., SKAR, Thuiszorg en OV-SV.

Coördinatie OV-SV Arnhem

Februari 2004

Brede school en raakvlakken met ander beleid

Het brede schoolbeleid in Arnhem past in een breder beleid. Voor de gemeente Arnhem is het onderdeel van het stadsprogramma 'De zorgzame stad', is ook het onderdeel van het beleid voor wijkgericht werken. De gemeente Arnhem is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. Daarmee heeft ze het beleid om voorzieningen voor kinderen voor 0-12 jaar in elkaars nabijheid, zo mogelijk onder 'één (nieuw) dak te situeren.

De gemeente Arnhem benadert de partners in de brede school vanuit het besef dat de school nabije partners nodig heeft om hun onderwijsdoelen te kunnen waarmaken, maar ook spreken zij brede schoolpartners aan op hun maatschappelijke taak om een belangrijke voorziening in de wijk te zijn, die goed samenwerkt met andere voorzieningen, en oog heeft voor de behoeften van kinderen, ouders, wijkbewoners.

Brede school is een netwerk van samenwerkingspartners op het gebied van ontwikkeling, onderwijs en opvoeding. Daarmee raakt brede school aan het beleid voor breedtekunst en breedtesport, voor tussen- en naschoolse opvang. In de loop van 2008 zal duidelijk worden hoe de gemeente Arnhem (cq de regiegroep brede scholen) denkt om te gaan met de inrichting van de nieuwe combinatiefuncties, die uiteraard ook raken aan naschoolse activiteiten/brede school.

Het raakt ook aan onderwijsbeleid, denk aan voor- en vroegschoolse educatie (een doorgaande lijn van peuterspeelzaal/kinderdagopvang naar basisschool), aan passend onderwijs ('geen kind de wijk uit').

Brede school: een complexe maar boeiende uitdaging!